Miðvikudaginn 18. desember 1985.

Nr. 210/1985. **Ákæruvaldið**
(Bragi Steinarsson vararíkissaksóknari)
gegn
Jóni Eðvaldssyni
(Skarphéðinn Þórisson hrl.)

Fiskveiðibrot. Lögvilla.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús Þ. Torfason, Björn Sveinbjörnsson, Guðmundur Jónsson, Magnús Thoroddsen og Þór Vilhjálmsson.

Hinum áfrýjaða dómi var skotið til Hæstaréttar að ósk ákærða 28. júní 1985, en af hálfu ákæruvalds er málinu einnig áfrýjað til þyngingar. Ágrip dómsgerða barst Hæstarétti 15. október 1985.

Héraðsdómari hefur dæmt þetta mál ásamt tveimur samdómendum samkvæmt heimild í 4. mgr. 5. greinar laga nr. 74/1974. Ekki er skráð í sakadómsbók, að þeir hafi unnið heit samkvæmt 1. mgr. 12. greinar nefndra laga, svo sem gera átti. Héraðsdómurinn verður þó ekki ómerktur af þeirri ástæðu.

Eftir uppsögu héraðsdóms hefur Guðjón Ármann Eyjólfsson, skólastjóri Stýrimannaskólans í Reykjavík, markað á sjóuppdrátt staðarákvarðanir varðskipsmanna samkvæmt ratsjármælingum þeirra við hlið v/b Sigurjóns GK 49, kl. 0933 og kl. 0941. Í greinargerð skólastjórans, dags. 9. desember 1985, segir svo:

„Staðir þessir eru merktir í kortið ◉ 0933 og ◉ 0941, en sjókortið er merkt einkennisstöfum bátsins GK 49, einnig er bannsvæði, suður- og norðurmörk þess, svo og útsetningarpunktur minn merktur í kortið.

Niðurstöður þessara athugana eru:

Kl. 0933 - Staður GK 49 63°59'6 N.brd. og 22°57'5 V.lgd.

Kl. 0941 - " " " 63°59'6 N.brd. og 22°58'2 V.lgd.

Kl. 0933 er m/b SIGURJÓN GK 49 því 1,3 sjómílur innan við suðurmörk bannsvæðisins.

Kl. 0941 er m/b SIGURJÓN GK 49 1,3 sjómílur innan við

suðurmörk bannsvæðisins. Toghraði bátsins á þessum tíma er um 2,4 sml./klst.

Eins og fram kemur í fylgiskjali nr. 2 og með tilliti til þess, að ákærði, skipstjórinn á m/b SIGURJÓNI, segir að staðarákvörðun varðskipsins sé örugglega rétt, *tel ég staðsetningar varðskipsins við hlið m/b SIGURJÓNS innan bannsvæðisins kl. 0933 og kl. 0941 hinn 9. apríl 1985 óyggjandi réttar.*"

Fylgiskjal 2, sem til er vísað í álitsgerðinni, er sameiginlegar athugasemdir skólastjórans varðandi staðarákvarðanir v/s Týs við hlið v/b Sigurjóns og fjögurra annarra togskipa, sem voru að veiðum á sama tíma á sama svæði. Er ekki ástæða til að rekja efni þess, en niðurstaðan staðfestir mælingar varðskipsmanna og að togskipin hafi öll verið á svæði, þar sem togveiðar voru bannaðar.

Samkvæmt mælingum skipstjórnarmanna á v/s Týr, framangreindri álitsgerð Guðjóns Ármanns Eyjólfssonar og játningu ákærða telst sannað, að hann hafi verið að botnvörpuveiðum árdegis 9. apríl 1985 á svæði, þar sem allar togveiðar voru bannaðar frá og með nefndum degi til og með 15. maí 1985. Hefur ákærði með þessu brotið gegn þeim lagaákvæðum, sem í ákæruskjali greinir.

Samkvæmt vottorði Seðlabanka Íslands, dags. 12. desember 1985, jafngilda 100 gullkrónur 2.068,20 seðlakrónum. Samkvæmt skipaskrá er v/b Sigurjón GK 49, 25,3 metrar á lengd og 75 rúmlestir brúttó.

Brot ákærða er fært til réttra refsiákvæða í hinum áfrýjaða dómi. Ákvæði 3. greinar reglugerðar nr. 129/1985 bannaði fortakslaust togveiðar frá og með 9. apríl 1985 á svæði því, þar sem ákærði var að veiðum. Hvorki reglugerðarákvæðið sjálft né fréttatilkynning sjávarútvegsráðuneytisins, svo sem hún birtist í fjölmiðlum eftir því sem upplýst er í málinu, veitti ákærða ástæðu til að ætla, að bannið tæki gildi á öðrum tíma en við upphaf þess dags. Eru ekki skilyrði til að beita 3. tl. 74. greinar almennra hegningarlaga nr. 19/1940 við ákvörðun refsingar hans. Verður refsingin ákveðin 100.000,00 króna sekt, er renni í Landhelgissjóð Íslands, og komi 2 mánaða varðhald í stað sektar, verði hún ekki greidd innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa.

Staðfesta ber ákvæði héraðsdóms um upptöku afla og veiðarfæra

v/b Sigurjóns GK 49, svo og ákvæði dómsins um sakarkostnað.

Ákærði greiði allan áfrýjunarkostnað sakarinnar, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð, 15.000,00 krónur, og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, 15.000,00 krónur.

Dómsorð:

Ákærði, Jón Eðvaldsson, greiði 100.000,00 króna sekt til Landhelgissjóðs Íslands, og komi varðhald í 2 mánuði í stað sektar, verði hún ekki goldin innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa.

Ákvæði hins áfrýjaða dóms um upptöku afla og veiðarfæra v/b Sigurjóns GK 49, þar með taldir dragstrengir, svo og ákvæði um greiðslu sakarkostnaðar eiga að vera óröskuð.

Ákærði greiði allan áfrýjunarkostnað sakarinnar, þar með talin saksóknarlaun til ríkissjóðs, 15.000,00 krónur, og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Skarphéðins Þórissonar hæstaréttarlögmanns, 15.000,00 krónur.

Dómur sakadóms Gullbringusýslu 11. apríl 1985.

Ár 1985, fimmtudaginn 11. apríl, er í sakadómi Gullbringusýslu, sem haldinn er í dómsalnum, Vatnsnesvegi 33, Keflavík, af Guðmundi Kristjánssyni fulltrúa og meðdómsmönnunum Jóhanni Péturssyni hafnsögumanni og Ragnari Björnssyni, fyrrv. skipstjóra, kveðinn upp dómur í sakadómsmálinu: Ákæruvaldið gegn Jóni Eðvaldssyni.

Mál þetta, sem þingfest var og dómtekið í gærdag, er höfðað hér fyrir dómi með ákæru ríkissaksóknara, dags. sama dag, á hendur ,,Jóni Eðvaldssyni, Suðurgötu 28, Sandgerði, fæddum 20. janúar 1933 í Króksseli, Austur-Húnavatnssýslu, fyrir fiskveiðibrot, með því að hafa, árdegis þriðjudaginn 9. apríl 1985, sem skipstjóri á togskipinu Sigurjóni GK 49, skipaskrárnúmer 0963, sem er 75 brúttórúmlestir og 25,30 lengdarmetrar, verið á botnvörpuveiðum á skipinu undan Stafnesi, á svæði innan fiskveiðilandhelginnar þar sem allar veiðar með botnvörpu og flotvörpu eru bannaðar á tímabilinu frá og með 9. apríl 1985 til og með 15. maí 1985.

Brot ákærða telst varða við 2. mgr. 2. gr. laga um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands nr. 81, 1976, sbr. 3. gr. reglugerðar um bann við veiðum í mars og apríl og um sérstök línu- og netasvæði út af Suðvesturlandi og

Faxaflóa nr. 129, 20. mars 1985, sbr. 1. gr. reglugerðar um fiskveiðilandhelgi Íslands nr. 299, 1975, sbr. lög nr. 44, 1948, og lög um breyting á þeim lögum nr. 45, 1974.

Þess er krafist, að ákærði verði dæmdur til refsingar, samkvæmt 1. tölul. 1. mgr., sbr. 2. mgr. 17. gr., sbr. 21. gr. nefndra laga nr. 81, 1976, til að sæta samkvæmt 3. mgr. 17. gr. sömu laga upptöku á veiðarfærum skipsins þar með töldum öllum dragstrengjum, svo og öllum afla innanborðs, og til greiðslu alls sakarkostnaðar."

Málavextir eru þeir samkv. skýrslu Helga Hallvarðssonar skipherra á varðskipinu Týr, að 9. þ.m. stóð varðskipið m.b. Sigurjón GK 49, að ólöglegum togveiðum inni á svæði norðan við línu, sem er lokað fyrir togveiðum og að sunnanverðu afmarkast af línu dreginni réttvísandi 270° frá Stafnesvita. Nánari atvik voru sem hér segir: „Þriðjudaginn 9. apríl 1985, er varðskipið var á eftirlitsferð út af Sandgerði var um kl. 0930 komið að M/B SIGURJÓNI GK 49, sem togaði með skutvörpu í sjó.

Kl. 0933 var gerð eftirfarandi staðarákvörðun við hlið bátsins: Stafnes r/v 102° fj. 5.5 sml. dýpi 96 m, sem gefur stað bátsins um 1.1 sml. inni á lokaða svæðinu.

Kl. 0934 var kallað á bátinn og honum sagt að hífa inn vörpuna.

Kl. 0941, var gerð eftirfarandi staðarákvörðun við hlið bátsins um leið og toghlerar hans komu upp: Stafnes r/v 101° fj. 5.8 sml., dýpi 94 m., sem gefur stað bátsins um 1,0 sml. inni á lokaða svæðinu.

Kl. 0955, fór 2. og 3. stýrim. yfir í bátinn til möskvamælinga og búnaðarskoðunar og reyndist það vera í lagi. Varðskipið þurfti að hafa afskipti af fleiri bátum á þessu svæði, var það því ekki fyrr en kl. 1110 sem GK 49 var skipað að halda til hafnar þar sem kæra yrði lögð fram á hendur honum fyrir ólöglegar veiðar.

Mælingar voru gerðar af skipherra og yfirstýrimanni á SPERRY RATSJÁ MK-16, 3 cm sem er tengd Sperry-gyroáttavita.

Lausi fjarlægðarhringurinn var borinn saman við þá föstu og reyndist réttur og miðunarlínan saman við gyrókompasinn og reyndist rétt.

Veður: Sunnan-4. Sjór 3. Loft skýjað.

Meðfylgjandi er úrklippa úr sjókorti nr. 31 þar sem staðir varðskipsins og SIGURJÓNS GK 49 eru markaðir."

Helgi Hallvarðsson skipherra hefur staðfest skýrslu sína fyrir dómi. Hann kvað varðskipið hafa komið á svæði það, þar sem umræddur bátur var að toga, skömmu áður en hann hafði afskipti af honum. Sagði skipherrann þá varðskipsmenn hafa verið að fylgjast með, að netabátar, er voru á leið út, hæfu ekki veiðar of snemma, þ.e. fyrir kl. 12:00. Hafi hann í fyrstu talið togbátana á svæðinu vera netabáta, þar sem þeir voru kyrrstæðir skv. tölvumælingu. Hann kvað varðskipið hafa verið dýpra á svæð-

inu um nóttina, eða í 11-12 sjómílna fjarlægð frá bátunum, en lagt af stað til þeirra kl. 8:00, skömmu áður en hann kom upp á stjórnpall.

Halldór Gunnlaugsson, II. stýrimaður á varðskipinu, staðfesti, að rétt væri farið með í einu og öllu í kæru skipherrans.

Ákærði kvað staðarákvörðun varðskipsmanna örugglega vera rétta og kannaðist við að hafa verið á togveiðum á umræddu svæði. Kvaðst hann ekki hafa vitað betur en að togbátar mættu vera á þessu svæði til kl. 12 á hádegi umræddan dag eða þar til netabátar máttu leggja á svæðinu. Hafi hann skilið svo fréttatilkynningu sjávarútvegsráðuneytisins, þar sem sagt var, að umrætt svæði væri lokað netabátum frá kl. 12:00 á hádegi 9. apríl 1985, að togbátar mættu vera þarna að veiðum fram að þeim tíma.

Ákærði sagði, að aðfaranótt 9. apríl hefðu 9 togbátar verið að veiðum á svæðinu og hafi varðskipið komið á svæðið milli kl. 02:00 og 03:00. Var það þarna fram til morguns, en þá hóf það að taka staðarákvarðanir. Kvaðst ákærði hafa verið viss um, að hann væri ekki að brjóta neitt af sér, þar sem varðskipsmenn gerðu engar athugasemdir við veru bátanna þarna um nóttina.

Með framburði ákærða sjálfs og vætti vitna svo og öðrum gögnum málsins er sannað, að ákærði hefur gerst sekur um fiskveiðibrot það, sem lýst er í ákæru og þar er fært til réttra lagaákvæða.

Samkv. skipaskrá er m.b. Sigurjón GK 49, 75 brúttórúmlestir og 25,3 metrar á lengd.

Gullgildi íslenskrar krónu er nú þannig, að 100 gullkrónur jafngilda 1.840,96 krónum.

Verjandi ákærða krefst þess aðallega, að refsing hans verði felld niður, til vara, að framkvæmd refsingar hans verði frestað skilorðsbundið í lágmarkstíma, og til þrautavara, að dæmd verði lágmarksrefsing. Hafi hér alls ekki verið um ásetningsbrot að ræða, heldur hafi það orðið af afsakanlegum misskilningi ákærða.

Ákærði hefur samkv. sakavottorði ekki sætt refsingum, svo kunnugt sé.

Refsing ákærða samkv. framangreindum refsiákvæðum þykir hæfilega ákveðin 80.000,00 kr. sekt í Landhelgissjóð Íslands, og komi 2 mánaða varðhald í stað sektarinnar, verði hún eigi greidd innan 4 vikna frá dómsbirtingunni.

Samkv. 3. mgr. 17. gr. laga nr. 81/1976 er upptækur til Landhelgissjóðs Íslands allur afli m.b. Sigurjóns GK 49, í framannefndri veiðiferð svo og veiðarfæri hans.

Ákærði greiði allan kostnað sakarinnar, þ.m.t. málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Jónasar Haraldssonar hdl., kr. 2.500,00.

Dómsorð:

Ákærði, Jón Eðvaldsson, greiði sekt kr. 80.000,00 í Landhelgissjóð Íslands, og komi varðhald í tvo mánuði til afplánunar sektarinnar, verði hún eigi greidd innan 4 vikna frá dómsbirtingu.

Upptæk eru til Landhelgissjóðs Íslands öll veiðarfæri m.b. Sigurjóns GK 49, og allur afli veiðiferðar bátsins, er lauk 9. apríl 1985.

Ákærði greiði allan kostnað sakarinnar, þ.m.t. málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Jónasar Haraldssonar hdl., kr. 2.500,00.

Miðvikudaginn 18. desember 1985.

Nr. 149/1985. **Ákæruvaldið**
(Bragi Steinarsson vararíkissaksóknari)
gegn
Haraldi Benediktssyni
(Jón Hjaltason hrl.)

Fiskveiðibrot. Lögvilla. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús Þ. Torfason, Björn Sveinbjörnsson, Guðmundur Jónsson, Magnús Thoroddsen og Þór Vilhjálmsson.

Máli þessu var með stefnu 31. maí 1985 áfrýjað til Hæstaréttar að ósk ákærða. Af hálfu ákæruvalds er málinu áfrýjað til þyngingar. Ágrip dómsgerða barst Hæstarétti 17. september 1985.

Nokkur ný gögn hafa verið lögð fyrir Hæstarétt, þar á meðal álitsgerð Guðjóns Ármanns Eyjólfssonar, skólastjóra Stýrimannaskólans í Reykjavík, dags. 4. desember 1985, ásamt sjókorti, þar sem skólastjórinn hefur markað staðarákvarðanir áhafnar gæsluflugvélar Landhelgisgæslunnar TF Sýn yfir skuttogaranum Klakki VE 103, hinn 22. apríl 1985. Í álitsgerð skólastjórans segir m.a. svo:

„Staði gæsluflugvélarinnar yfir togaranum hefi ég merkt I, II og III og voru þeir settir út skv. lórantölum gæsluflugvélar og einnig